

Uzasadnienie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dnia ..... 2016 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Moczary PLH180026

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy o ochronie przyrody zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

PROJEKT

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. 2016 poz. 353).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. z 2015 r., poz. 525) i może być przedmiotem opiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Moczary PLH180026 (zwany dalej Obszarem), jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzono decyzją Komisji Europejskiej 2011/62/UE (decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9663; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/1 z 08.02.2011). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne określa Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/71 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2014)9082).

Obszar ten obejmuje fragment Bieszczadów Niskich przylegający do Gór Słonnych. Jest to teren niezaludniony, a poza lasami w jego skład wchodzi łąki i pastwiska wsi Bandrów Narodowy (około 500 mieszkańców). Od zachodu graniczy z łąkami wsi Moczary (około 300 mieszkańców), zaś od strony wschodniej przylega do granicy Państwa. Obszar reprezentuje piętro roślinne regla dolnego. Doliny potoków porastają półnaturalne zbiorowiska nieleśne o zróżnicowanym charakterze. W niższych partiach zboczy dominują lite jedliny, wyżej drzewostany bukowo-jodłowe, miejscami buczyny.

Najwartościowsze przyrodniczo siedliska nieleśne koncentrują się na terenie dawnej wsi Mszaniec (przysiółki Przysłup i Maksymiszki). Omawiany obszar wrócił do Polski w 1951 r. w ramach wymiany terenów przygranicznych i dołączony został do wsi Bandrów Narodowy. Istniejące zabudowania rozebrano, a większość terenów rolnych zalesiono. Do dziś w miejscach po dawnej zabudowie wsi zachowały się niewielkie zadrzewienia i pojedyncze drzewa owocowe (SDF).

Jako przedmioty ochrony Obszaru jego Standardowy Formularz Danych (SDF) wymienia 8 siedlisk przyrodniczych i 4 gatunki zwierząt z załączników I i II Dyrektywy Siedliskowej. Wyszczególniono je poniżej.

Siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 6430 ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
- 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*),
- 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*),
- 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
- 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagnogirgensohnii-Pinetum* i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne),

PROJEKT

- 91E0 łągi wierzbowe, topolowe i jesionowe (*Saliceto albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnetion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe).

Gatunki zwierząt wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1193 kumak górski *Bombina variegata*,
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*,
- 2001 traszka karpacka *Triturus montandoni*,
- 1014 poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*.

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty – projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Moczary został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (D. U. z 2013 r., poz. 627, z późn. zm.) oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.). Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 07.04.2015 r. w ramach realizacji projektu 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” realizowanego w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono inwentaryzację i ocenę stanu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz inwentaryzację i ocenę liczebności i stanu zachowania gatunków, stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze, zgonie z metodykami określonymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Określono dla nich istniejące i potencjalne zagrożenia, cele działań ochronnych, działania ochronne, wskazano konieczne zmiany obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono pełną inwentaryzację siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych na gruntach Skarbu Państwa będących w zarządzie LP i poza nimi, uszczegółowiając i weryfikując informacje uzyskane w trakcie inwentaryzacji przeprowadzonej przez LP w 2007 roku i zawarte w Standardowym Formularzu Danych (SDF) Obszaru. Zgodnie z przyjętą metodyką inwentaryzowano i oceniano również stan zachowania gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony oraz roślin ujętych w załącznikach Dyrektywy Siedliskowej, a także chronionych i rzadkich. Na tej podstawie sformułowano propozycje zmian SDF co do ocen tam zawartych oraz uzupełnienia listy przedmiotów ochrony, a także zaproponowano uzupełnienie charakterystyki przyrodniczej Obszaru o szereg nie podawanych dotychczas rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.

W Obszarze zwraca uwagę na ogół dobry stan zachowania siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących tam przedmioty ochrony oraz brak inwazyjnych gatunków obcych, co wynika z utrzymywania się w nim tradycyjnego ekstensywnego rolnictwa – koszenia i wypasu związanego z hodowlą bydła i koni.

Główne zagrożenia w przypadku stanowiących przedmioty ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych, przede wszystkim potencjalne, wiążą się z zaniechaniem lub zmianami dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów rolnych. Niekorzystne zmiany mogące stąd

PROJEKT

wynikać, to uruchomienie procesów sukcesyjnych przejawiające się zarastaniem przez krzewy i drzewa oraz zmianami składu gatunkowego w efekcie zaprzestania wypasu i koszenia. Na pogorszenie stanu zachowania użytkowanych ekstensywnie łąk świeżych, poza powyższymi czynnikami, mogą wpływać zmiany sposobu użytkowania (trwale - zamiana na grunty orne oraz czasowo - uproduktywnienie łąk przez orkę i podsiew szlachetnymi gatunkami traw i roślin motylkowych). Dla torfowisk alkalicznych, poza sukcesją wtórną, lokalnie zagrożenie stanowi intensywny wiosenny wypas koni i bydła. W przypadku niektórych siedlisk przyrodniczych obniżona ocena wynika ze specyfiki lokalnej – nietypowego w stosunku do wzorców wykształcenia się składu gatunkowego fitocenozy.

Zagrożenia w odniesieniu do żyznych i kwaśnych buczyn w Obszarze wiążą się m.in. z nadmiernym miejscowo przeredzaniem drzewostanu w trakcie prowadzenia zabiegów gospodarczych oraz przygłuszaniem runa przez ekspansywny gatunek rodzimy (jeżynę gruczołowatą), którego nadmierny rozrost jest efektem zbyt dużego przeredzenia warstwy drzewiastej. Miejscowo działa on rugująco na gatunki charakterystyczne dla właściwej kombinacji florystycznej siedlisk przyrodniczych.

W odniesieniu do siedlisk łągowych główne zagrożenia związane są z gospodarką leśną prowadzoną poza gruntami Lasów Państwowych – płądownicze wycinanie drzew i zmiana charakteru użytkowania na rolny. Niska ogólna ocena stanu zachowania łągów wiąże się z ich porolnym pochodzeniem i wczesnym stadium sukcesji leśnej, przejawiającym się niedostosowaniem składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych. Na stan ich zachowania wpływa również działalność bobrów, będących przedmiotem ochrony w Obszarze, polegająca na usuwaniu drzewostanu i zalewaniu przez rozlewiska bobrowe.

Borom bagiennym zagraża wydeptywanie przez zbieraczy borówek, ekspansja borówki czarnej oraz powtarzające się okresy susz i zmniejszające się wielkości opadów.

Zagrożeniem dla poczwarówki zwężonej jest zarastanie i fragmentacja siedlisk, brak koszenia, a miejscami intensywny wypas bydła i koni. Potencjalnie degradująco na stan siedlisk gatunku mogą działać zmiany warunków hydrologicznych (osuszanie) na skutek zabiegów melioracyjnych.

Dla kumaka górskiego, a zwłaszcza traszki karpackiej, zagrożeniem jest ubytek zbiorników rozrodczych. W stosunku do bobra europejskiego w Obszarze nie stwierdzono istotnych zagrożeń.

Celem działań ochronnych w zakresie siedlisk przyrodniczych jest utrzymanie ich areалу i poprawa stanu ochrony płatów wykazujących niższy niż właściwy stan zachowania. Odnośnie łąkowych siedlisk przyrodniczych sprowadzają się one do utrzymania lub przywracania wypasu i koszenia, okresowego odkrzaczania torfowisk przejściowych oraz koszenia i odkrzaczania torfowisk alkalicznych. W leśnych siedliskach przyrodniczych (jedlinach i buczynach), celem działań ochronnych jest utrzymanie lub poprawa stanu ochrony poprzez utrzymanie lub dążenie do uzyskania odpowiedniego zwarcia drzewostanów, utrzymania pożądanej ilości drzew martwych i biocenotycznych, odpowiedniego zagęszczenia szlaków technologicznych. W borach bagiennych jest nim utrzymanie właściwego stanu ochrony, a w lasach łągowych – utrzymanie powierzchni i charakteru siedliska i naturalnych procesów sukcesyjnych.

W zakresie gatunków zwierząt celem ochrony jest zachowanie ich siedlisk oraz, w niektórych przypadkach, poprawa stanu ochrony gatunku. W stosunku do poczwarówki zwężonej celem działań ochronnych jest zapobieganie fragmentacji siedlisk (zarastaniu stanowisk przez drzewa i krzewy), przywracaniu koszenia na płatach go pozbawionych i ograniczaniu nadmiernego wypasu. W odniesieniu do płazów będących przedmiotami ochrony cele działań ochronnych sprowadzają się do utrzymania dotychczasowego użytkowania terenu, sprzyjającego występowaniu dogodnych zbiorników rozrodczych. Dla traszki karpackiej jest nim również poszerzenie stanu wiedzy odnośnie warunków jej

PROJEKT

występowania. Celem ochrony w stosunku do bobra europejskiego jest utrzymanie właściwego stanu ochrony.

Działania ochrony czynnej dostosowano do specyfiki siedlisk przyrodniczych, wymagań ekologicznych gatunków roślin i zwierząt oraz zidentyfikowanych zagrożeń. Do głównych działań ochrony czynnej w zakresie dominujących wśród nieleśnych siedlisk przyrodniczych łąk świeżych zaliczono kontynuowanie użytkowania kośnego, pastwiskowego lub naprzemiennego użytkowania kośno-pastwiskowego. Na torfowiskach jako działanie obligatoryjne zastosowano pełen zapis w postaci konieczności użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego, przy czym w przypadku tych siedlisk wskazane jest zasadniczo okresowe późne wysokie koszenie bez użycia ciężkiego sprzętu oraz odkrzaczanie dostosowane do tempa zarastania. W szczególności dla torfowisk pokrywających się z występowaniem poczwarówki zwężonej nie wskazane jest prowadzenie wypasu.

Działaniami ochronnymi przypisanymi buczynom kwaśnym i żyznym jest utrzymanie przyjętych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne sposobów zagospodarowania, z modyfikacjami sposobów ich realizacji. Zmierzają one do pełniejszego dostosowania intensywności zabiegów do wymagań ekologicznych jodły. Sprowadzają się one do mniejszej intensywności cięć pielęgnacyjnych i szerszego wykorzystania odnowienia naturalnego w hodowli lasu oraz zapewnienia odpowiedniego udziału drzew martwych i biocenotycznych, decydujących o zachowaniu bioróżnorodności ekosystemów leśnych. W przypadku lasów łągowych zdecydowano pozostawienie ich działaniu naturalnych procesów samoregulacyjnych, a w stanowiących indywidualną własność – utrzymanie charakteru siedlisk w ramach gospodarki leśnej. W borach bagiennych, rzadkich i cennych przyrodniczo, nie planowano działań ochrony czynnej i wskazano konieczność przesunięcia istniejącej tablicy informacyjnej na skraj drogi.

Stanowiska poczwarówki zwężonej, gatunku o specyficznych wymaganiach i wąskiej amplitudzie ekologicznej (przywiązanej do torfowisk alkalicznych, turzycowisk i wilgotnych łąk), wrażliwej na zmiany warunków wilgotnościowych i świetlnych, objęto działaniami tożsamymi z działaniami wskazanymi dla siedliska 7230. Należy ponownie podkreślić że działania te powinny polegać na okresowym odkrzaczaniu, bądź odkrzaczaniu i wykaszaniu, zależnie od charakteru zajmowanych przez nią siedlisk, w miejscach tym nie należy natomiast prowadzić wypasu. Dla pozostałych gatunków zwierząt chronionych w obszarze nie planowano działań ochrony czynnej (jedynie dla traszki karpackiej przewidziano poszerzenie zakresu wiedzy odnośnie zajmowanych przez nią siedlisk rozrodczych).

Dla wszystkich wymagających tego przedmiotów ochrony, zaplanowano w Obszarze nadzór przyrodniczy nad realizacją działań ochrony czynnej, gwarantujący właściwy, zgodny z wymaganiami przebieg wszystkich prac z zakresu czynnych działań ochronnych. Przewidziano również nadzór przyrodniczy (monitoring) nad stanem ochrony przedmiotów ochrony.

W dokumentacji PZO znalazły się również działania ochronne, które nie zostały ujęte w zarządzeniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska, ponieważ dotyczą siedlisk i gatunków nie będących aktualnie przedmiotami ochrony. Propozycja ich ochrony z litery prawa wymaga akceptacji Komisji Europejskiej. Zarządzenie będzie mogło zostać zmienione dopiero po uzyskaniu takowej.

W ramach projektu PZO dla obszaru Natura 2000 Moczary nie planowano zmiany jego aktualnych granic. Zaprojektowano natomiast zakres weryfikacji SDF, w oparciu o aktualnie obowiązujący szablon i nową instrukcję wypełniania SDF. W projekcie weryfikacji SDF zawarte w nim dane zostały zaktualizowane o wyniki inwentaryzacji siedlisk i gatunków przeprowadzonych w 2015 r. w trakcie prac nad PZO oraz o publikowane nowe dane. Do głównych propozycji zmian należy zaliczyć włączenie do przedmiotów ochrony (zmiana

PROJEKT

oceny ogólnej z D na C) bliźniczyk (siedlisko o kodzie 6230) oraz jaworzyn (siedlisko o kodzie 9180) i bezlistu okrywowego *Buxbaumia viridis* (kod 1386) – nie uwzględnionych w SDF, a także ujęcie z oceną ogólną D siedliska źródlisk wapiennych (kod 7220), nowo odnalezionego w Obszarze.

W planie zadań ochronnych zawarto również wskazania do zmiany studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Ustrzyki Dolne, mających na celu eliminację lub ograniczenie zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Moczary. Postulowano usunięcie zapisu dotyczącego utworzenia drogowego przejścia granicznego z Ukrainą w Bandrowie Narodowym.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 18.05.2015 r. o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026. Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej – Gazeta Wyborcza wydanie sobota-niedziela 30-31 maja 2015 r. Zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz w Urzędzie Gminy Ustrzyki Dolne. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z Obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województw planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez RDOŚ w Rzeszowie za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniu 12.05.2015 r. w Hali Sportowej w Ustrzykach Dolnych. Przedstawiono na nim założenia projektu 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych. Zidentyfikowano główne grupy interesu, utworzono Zespół Lokalnej Współpracy, określono zasady jego funkcjonowania i dalszej współpracy oraz sposoby komunikowania się. Scharakteryzowano także Obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń, na podstawie SDF i wstępnie przeanalizowanych dotychczasowych informacji.

II spotkanie ZLW odbyło się w dniu 23.10.2015 r. w Zajeździe „Ostoja Bieszczadzka” w miejscowości Hoszów nr 10. Przedstawiono na nim wyniki prac inwentaryzacyjnych (botaniczno-fitosocjologicznych, malakologicznych, herpetologicznych i teriologicznych), w tym ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony, wstępną koncepcję ochrony Obszaru oraz przedyskutowano proponowane zapisy dokumentacji PZO, propozycje zmian i uzupełnień. Przedstawiono i poddano pod dyskusję propozycję uznania za przedmioty ochrony nowych siedlisk przyrodniczych (6230 - murawy bliźniczkowe, 7220 – źródłiska wapienne, 9180 – jaworzyny) i gatunków (1386 – bezlist okrywowy, 1920 – ponurek Schneidera).

PROJEKT

III spotkanie ZLW odbyło się w dniu 27.11.2015 r. w Gościńcu „Dębowa Gazdówka” w miejscowości Łodyna nr 43. Na wstępie dyskutowano nad treścią protestu rolników z dnia 3 listopada 2015 r., skierowanego na ręce Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Pana Lecha Kotkowskiego w sprawie zapisów PZO dla obszaru Natura 2000 Moczary i wysłuchano wyjaśnień autorów tego dokumentu. W części zasadniczej spotkania zaprezentowano roboczą wersję dokumentacji PZO, przedstawiono zakres zmian wprowadzonych po II spotkaniu i dyskutowano nad propozycjami dalszych zmian i uzupełnień. Analizowano zapisy dotyczące zagrożeń, celów działań ochronnych i samych działań ochronnych. Z uwagi na przeciągającą się dyskusję uznano za celowe zorganizowanie IV spotkania, poświęconego głównie ochronie ekosystemów leśnych.

IV spotkanie ZLW odbyło się w dniu 22.12.2015 r. w Hotelu „Villa Neve” przy ul. Fabrycznej w Ustrzykach Dolnych.

Przedstawiono także tok dalszych prac nad projektem PZO i projektem zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia Planu.

Protokoły z powyższych spotkań były umieszczane na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

Obwieszczeniem z dnia ..... 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016 poz. 353) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu ..... r. Było ono również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Ustrzyki Dolne, w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach od .....2016 r. do .....2016 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.				
2.				
3.				

W toku konsultacji społecznych otrzymano również inne uwagi i zapytania: Nie dotyczyły one jednak konsultowanego projektu zarządzenia.

PROJEKT

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu 10 maja 2016 r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu .....2016 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2, natomiast zgodnie z art. 17 mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w obszarze „Moczary”. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne.

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Moczary. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie ok. 286 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy.

PROJEKT

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt. 1.